

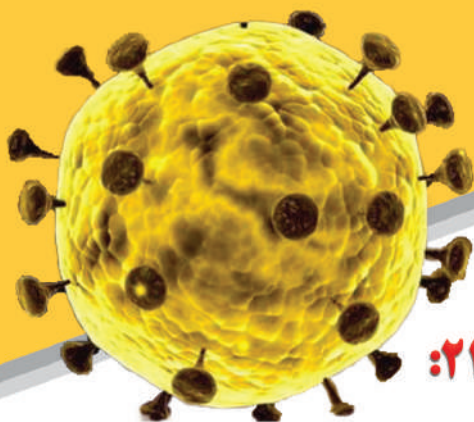
وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

۵۰۰

ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور

توصیه نامه شماره ۲۱:

حفظ امنیت غذایی و

معیشت پایدار در جامعه کشاورزی،

روستایی و عشایری

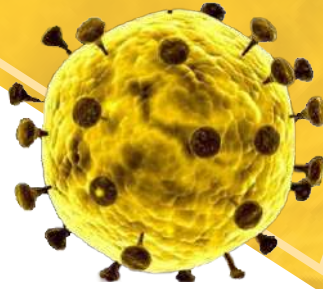
تهیه شده در:

کار گروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا

در جامعه روستایی و عشایری کشور

۱۰ فروردین ۱۳۹۹

ویراست اول

مقدمه

با توجه به شیوع کم سابقه بیماری ویروسی کرونا در سطح دنیا، کشور ما نیز همانند بسیاری دیگر از کشورها با شرایط ویژه‌ای مواجه است که ایجاد برخی محدودیت‌ها را در پی داشته است. بخش کشاورزی همانند بسیاری دیگر از بخش‌ها تحت تأثیر شیوع این بیماری قرار گرفته است. بدیهی است که غفلت از بخش کشاورزی می‌تواند ضربه جبران ناپذیری بر امنیت غذایی کشور و پایداری معیشت جامعه کشاورزی، روستایی و عشایری داشته باشد. در کنار لزوم پایبندی دقیق به مقررات و الزامات بهداشتی مورد نیاز برای مهار بیماری کرونا و حفظ سلامت همه هموطنان از جمله روستاییان و عشایر، باید با هوشیاری کامل و اقدام به موقع از پیامدهای بلندمدت این بیماری جلوگیری به عمل آید. برنامه‌ریزی مناسب، تداوم تأمین نهاده‌های مورد نیاز، تسهیل اخذ و تمدید مجوزها و اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی در رابطه با استمرار فعالیت‌های کشاورزی با رعایت ملاحظات بهداشتی بسیار مهم است. به منظور دستیابی به "جهش تولید" و تحکیم پایداری امنیت غذایی کشور، ضروری است برنامه‌ریزی مناسب برای راهبری و پشتیبانی لازم از کشاورزان در مقابله با عوامل مختلف تهدیدکننده تولید از طریق مدیریت زراعی و باغی به هنگام محقق شود. در شرایط بحران شیوع بیماری کرونا اقدامات ذیل می‌بایست به‌طور ویژه مورد توجه برنامه‌ریزان، مدیران و بهره‌برداران بخش کشاورزی، جامعه روستایی و عشایری قرار گیرد.

اقدامات اساسی برای حفظ امنیت غذایی و معیشت پایدار

جامعه روستایی و عشایری

❖ تداوم فعالیت فعالان بخش کشاورزی و دامداری برای تأمین امنیت غذایی کشور

❖ برنامه‌ریزی برای حفظ معیشت کشاورزان

❖ برنامه‌ریزی برای جلوگیری از هر گونه اختلال در زنجیره تولید، تأمین و عرضه محصولات کشاورزی و غذایی در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و محلی

❖ برنامه‌ریزی به منظور تأمین و تدارک نهاده‌های مورد نیاز بخش کشاورزی برای کشت‌های زمستانه به خصوص انواع کود (کود نیتروژن، کودهای ریزمغذی و ...) و آفت‌کش‌ها (علف‌کش، حشره‌کش، قارچ‌کش و...)

❖ برنامه‌ریزی به منظور تأمین و تدارک بذر از منابع مطمئن برای کشت‌های بهاره

❖ توجه ویژه به تأمین نیروی انسانی مورد نیاز برای کار در مزارع، باغات و صنایع وابسته به کشاورزی با توجه به شکنندگی نیروی کار و کمبود کارگر فصلی در این شرایط

❖ توجه ویژه به سلامت و ایمنی فعالان و به خصوص کارگران
بخش کشاورزی

❖ همکاری و هماهنگی واحدهای وزارت جهاد کشاورزی در سطوح
مختلف با عوامل وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در خصوص
پیشگیری و کنترل ویروس کرونا در مناطق روستایی و عشایری با
توجه به شبکه گسترده مراکز جهاد کشاورزی در سطح کشور

❖ اندیشیدن تدابیر لازم به منظور جلوگیری از هراس افکنی در
جامعه کشاورزی، روستایی و عشایری

❖ پایش و نظارت جامع در کشتارگاه‌ها، واحدهای فرآوری و
بسته‌بندی محصولات کشاورزی، با تقویت عوامل نظارتی و به کار
بستن الزامات بهداشتی

❖ برنامه‌ریزی مناسب برای مدیریت کوچ عشایر به منظور پیشگیری
از شیوع ویروس کرونا از مناطق گرمسیر به مناطق سردسیر (از جمله
آگاهی‌بخشی به عشایر در خصوص اهمیت موضوع و لزوم پایبندی
به تقویم کوچ دیرهنگام)

❖ ممانعت جدی از هر گونه جابجایی غیر بهداشتی دام، طیور، جوجه یکروزه، بچه ماهی، آبزیان زنده و سایر هسته‌های اولیه دامی در سطح کشور با مدیریت و نظارت دقیق

❖ مدیریت و نظارت دقیق در انتقال نهال و بذر در سطح کشور

❖ ارتقای مدیریت بهداشت و واکسیناسیون دام و طیور کشور به طور ویژه برای حفظ سلامت دامداران و ایمنی جمعیت دام کشور

❖ آگاهی‌بخشی و آموزش روستاییان و عشایر در زمینه پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه کشاورزی، روستایی و عشایری و همچنین حفظ امنیت غذایی در شرایط بحران کرونا، از طریق ساز و کارهای آموزش و ترویج کشاورزی

❖ بهره‌برداری مناسب و متناسب از ظرفیت فضای مجازی برای هماهنگی عوامل اجرایی و همچنین توسعه ارتباطات و تعاملات با بهره‌برداران بخش کشاورزی

❖ اطلاع‌رسانی درباره ظرفیت تولید محصولات زراعی و باغی و دامی بر اساس کشتش بازار داخلی و امکان صادرات

❖ اطلاع‌رسانی به‌هنگام به کشاورزان در رابطه با طغیان علف‌های هرز، آفات و بیماری‌های گیاهی، برای اقدامات کنترلی ضروری، با پایش دقیق و اعلام پیش‌آگاهی‌های لازم

❖ برنامه‌ریزی برای تأمین و توسعه انبارها و سردخانه‌های محصولات کشاورزی

❖ رصد دقیق جمعیت آفت سن گندم و اعلام پیش‌آگاهی‌های لازم در این رابطه به کشاورزان برای اقدام به‌هنگام

توصیه‌هایی برای کشاورزان، روستاییان و عشایر

❖ اخبار را صرفاً از منابع معتبر رسمی دنبال کنید.

❖ به توصیه‌های و مقررات بهداشتی توجه داشته و براساس آنها عمل نمایید.

❖ در شرایط شکنندگی و غیرقابل اطمینان بودن بازارهای داخلی و خارجی، برای حفظ حداقل درآمد پایدار، نسبت به کاشت محصولات دانه‌ای (غلات، حبوبات، دانه‌های روغنی، علوفه و...) اقدام شود.

❖ ظرفیت پرواربندی به منظور تولید گوشت قرمز، تولید گوشت سفید صنعتی و نیمه صنعتی را بر اساس کشش بازار تنظیم کنید.

❖ کشت بهاره سبزی و صیفی و در مجموع تره‌بار را با احتیاط انجام دهید و مطمئن شوید که از نظر بازار فروش (داخلی و خارجی) با مشکل مواجه نمی‌شوید.

❖ در خصوص پیش آگاهی طغیان علف‌های هرز، آفات و بیماری‌های گیاهی در مزارع و باغات به توصیه‌های مروجان و سایر عوامل دست‌اندرکار توجه کنید.

❖ همواره اطلاعات هواشناسی از جمله وضعیت دما و بارندگی را از منابع معتبر به دست آورده تا انجام عملیات زراعی و باغی را با این اطلاعات تنظیم نمائید.

❖ عملیات داشت محصولات زراعی و باغی را بر اساس توصیه‌های کارشناسان مروج مسئول پهنه‌های کشاورزی مراکز جهاد کشاورزی به موقع انجام دهید.

❖ با پیروی از پیش آگاهی‌های صورت گرفته و بازدید مرتب مزارع و باغات نسبت به مدیریت عوامل خسارت‌زای گیاهی بر اساس دستورالعمل‌های ترویجی اقدام نمایید.

❖ در خصوص کنترل به موقع علف‌های هرز مزارع و باغات بر اساس دستورالعمل‌های ترویجی اقدام نمایید.

❖ کنترل به موقع علف‌های هرز مزارع گندم و جو بر اساس دستورالعمل‌های ترویجی اقدام نمایید.

❖ انتخاب علف‌کش، متناسب با گونه‌های علف هرز مزرعه صورت گیرد. کاربرد علف‌کش بر اساس مقدار توصیه شده در برچسب آن با استفاده از سمپاش مناسب در شرایط جوی مساعد انجام شود.

❖ با پایش دقیق مزرعه نسبت به کنترل بیماری‌های برگ‌گی در مزارع گندم و جو اقدام شود.

❖ پخش کود نیتروژن به صورت سرک در مزارع گندم و جو متناسب با نیاز گیاه زراعی و آزمایش خاک انجام شده در دستور کار قرار گیرد.

❖ با توجه به نیاز تغذیه‌ای گیاهان زراعی و باغی نسبت به محلول‌پاشی کودهای ریز مغذی بر اساس دستورالعمل‌های ترویجی اقدام شود.

❖ در خصوص آماده‌سازی سامانه‌های آبیاری، کانال‌ها و بندهای آبیاری اقدام به موقع به عمل آید.

❖ با تمهید انبارها و سردخانه‌های استاندارد به منظور نگهداری محصولات تولیدی، برای عرضه به موقع به بازار اقدام نمایید.

❖ فرآوری محصولات و تبدیل سبزی و صیفی و میوه‌جات به صورت صنعتی و حتی سنتی و خانگی مد نظر قرار گیرد.

❖ با توجه به فسادپذیری و عدم امکان انبارداری یا ذخیره طولانی مدت بعضی محصولات، نسبت به کاشت محصولات با دوام و ماندگاری بیش‌تر و پتانسیل ذخیره‌سازی طولانی مدت اقدام نمائید.

❖ علوفه مورد نیاز دام را از منابع تولیدی مطمئن که الزامات بهداشتی را رعایت می‌کنند، تامین کنید. بهتر است در منطقه خود و زمان مناسب اقدام کنید.

❖ برای تأمین نهاده‌های کشاورزی مورد نیاز به موقع اقدام نمایید.

❖ دامداران و عشایر، برای حفظ معیشت و سلامت خود، اعضای خانواده، کارگران و همچنین حفظ سلامت دام و طیور، بهداشت و واکسیناسیون دام و طیور را به طور جد مورد توجه قرار دهند.

❖ برای احداث باغ، نهال مورد نیاز را صرفاً از مراکز توزیع نهال یا نهالستان‌های مجاز دارای تاییدیه رسمی از "مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال کشور" تهیه نمایید.

❖ در صورت نبود بازار مطمئن، دامداران و عشایر می‌توانند نسبت به تبدیل شیر به فرآورده‌های لبنی قابل نگهداری اقدام نمایند.

❖ آمادگی لازم برای مقابله با خطر سرمازدگی را داشته باشید. این موضوع به خصوص برای باغات مناطق دارای سابقه سرمازدگی بهاره می‌بایست مورد توجه قرار گیرد.

❖ برای تأمین کارگر بومی ساکن منطقه، به موقع برنامه‌ریزی نمایید.

❖ برای کسب اطلاعات کشاورزی مورد نیاز با کارشناس مروج مسئول پهنه کشاورزی مستقر در مرکز جهاد کشاورزی دهستان مربوطه تماس بگیرید.

❖ از فضای مجازی و به خصوص تالار ترویج دانش و فنون کشاورزی (www.agrilib.ir) برای دسترسی به دستورالعمل‌ها، نشریات، اپلیکیشن‌ها و فیلم‌های آموزشی و ترویجی مناسب برای بهره‌برداران کشاورزی استفاده نمایید.

عنوان: ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور، توصیه‌نامه شماره ۲۱: حفظ امنیت غذایی و معیشت پایدار در جامعه کشاورزی، روستایی و عشایری
پدیدآورندگان: مراد سپهوند، سید کریم موسوی و زینب الله‌مرادی
ویراستار: اسماعیل کرمی دهکردی
مدیر داخلی: شیوا پارسانیک
تهیه شده در: کارگروه ملی ترویج پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در جامعه روستایی و عشایری کشور
طراحی و آماده‌سازی: دفتر شبکه دانش و رسانه‌های ترویجی
ناظر کیفی: علی رضا سیداسحق
ناشر: نشر آموزش کشاورزی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی
صفحه آرا: نرگس بهادر
شمارگان: محدود
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹
قیمت: رایگان
مسئولیت درستی مطالب با نویسندگان است.

برای غنا بخشیدن به محتوای آئین‌نامه لطفاً نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق شماره تلفن و دورنگار به شرح زیر با ما در میان بگذارید. شماره تماس ۲-۶۶۴۳۰۴۴۱ و دورنگار ۶۶۴۳۰۴۴۵

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع‌رسانی کشاورزی ۲۵-۹۸ به تاریخ ۹۸/۱۲/۲۷ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی، طبقه ۱۲
 تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸